

Riigikogu majanduskomisjoni istungi protokoll nr 207

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 28. september 2026

Algus 11.10, lõpp 12.41

Juhataja: Marek Reinaas (esimees)

Protokollija: Maria Haas (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Jaak Aab, Vladimir Arhipov (Aleksei Jevgrafovi asendusliige), Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Heljo Pikhof (Reili Rand asendusliige), Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi

Komisjoni ametnikud: Eve-Ly Kübard (nõunik-sekretariaadijuhataja), Mari Tänav (nõunik), Kristiina Reinfeldt (nõunik)

Kutsutud: Riigikogu liige Jüri Jaanson, Kliimaministeeriumi merendusosakonna õigusnõunik Aleks Martin Rebane ja sama osakonna praktikant Stenver Lipand (2. päevakorrapunkt); Välisministeeriumi väliskaubanduspoliitika ja rahvusvaheliste majandus- organisatsioonide osakonna peadirektor Kenneth Kopamees ning sama osakonna esindaja Kätlin Joala (3. päevakorrapunkt); Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi innovatsiooni ja tehnoloogia osakonna tehnoloogia- ja teadmussirde nõunik Kairi Otto, majanduse ja innovatsiooni valdkonna vanemnõunik (majandusküsimused) Evelin Tõnisson (4. päevakorrapunkt); Justiits- ja Digiministeeriumi digitaristu- ja küberturvalisuse osakonna sideturgude talituse juhataja asetäitja Mart Laas (5. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Riigikogu liikmete Jüri Jaanson, Toomas Järveoja, Mait Klaasseni, Mati Raidma, Annely Akkermanni, Tarmo Tamme, Kalle Laaneti, Jaak Aabi, Anti Haugase, Toomas Uiho, Reili Ranna, Mart Maastiku, Aleksei Jevgrafovi algatatud meresõiduohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (930 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
3. Väliskomisjonile arvamuse andmine: Euroopa Liidu Nõukogu otsuse eelnõu Euroopa Liidu ja Indoneesia vahelise laiaulatusliku majanduspartnerluslepingu ning investeeringute kaitse lepingu allkirjastamise kohta – COM(2026) 341, COM(2026) 342
4. Euroopa Liidu asjade komisjonile arvamuse andmine: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse eelnõu liidu pooljuhiökosüsteemi tugevdamise meetmete raamistiku kohta, millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2023/1781 (kiibimäärus 2.0) – COM(2026) 504
5. Euroopa Liidu asjade komisjonile arvamuse andmine: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse eelnõu, mis käsitleb ühtlustatud 2 GHz sagedusala kasutavatele liikuva satelliitside teenuseid pakkuvatele süsteemidele lubade andmise korda ja millega tunnistatakse kehtetuks

otsus nr 626/2008/EÜ – COM(2026) 311

6. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Jaak Aab sõnas, et komisjoni liikmetele välja saadetud nädala töökava projektis on teisipäeval, 29. septembri istungil neljandaks päevakorrapunktiks arvamuse andmine keskkonnakomisjonile seoses Vabariigi Valitsuse algatatud kliimakindla majanduse seaduse eelnõuga (928 SE). Kliimaministeerium valmistab eelnõusse ette muudatusi. Selleks, et majanduskomisjon saaks anda keskkonnakomisjonile eelnõu kohta arvamuse, peaks komisjon saama teadmise, mida huvigrupid muudatustest arvavad. Majanduskomisjoni vaatest on põhiline huvigrupp ettevõtjad, tööandjad, nende liidud jne. Kõneleja ettepanek on arvata 29. septembri istungi päevakorrast välja päevakorrapunkt seoses arvamuse andmisega keskkonnakomisjonile. Majanduskomisjon saab oma arvamuse anda siis, kui on huvigruppideelt saanud muudatuste osas tagasisidet.

Tõnis Mölder lausus, et pooldab eelkõneleja ettepanekut. Küll aga on sellisel juhul oluline, et keskkonnakomisjon eelnõuga edasi ei liiguks ja ei saadaks eelnõu täiskogu istungile ilma majanduskomisjoni arvamusega. Neil on iseenesest see võimalus olemas, kuna nad on eelnõu juhtivkomisjon. Majanduskomisjon peaks kindlasti saama oma arvamust väljendada.

Mart Maastik sõnas, et on põhimõttega nõus, kuid kui majanduskomisjon peab siiski käesoleval nädalal keskkonnakomisjonile oma arvamuse andma, siis võiks arvestada seda, mida ettevõtjad on juba eelnõu kohta välja toonud. Ettevõtjad on öelnud, et eelnõu ei saa sellisel kujul toetada. Majanduskomisjon peabki lähtuma majanduslikust vaatest.

Rene Kokk lausus, et tema ettepanek on samuti võtta keskkonnakomisjonile arvamuse andmise päevakorrapunkt 29. septembri istungi päevakorrast välja. Arvamust ei ole võimalik hetkel anda, kuna esmalt tuleb teha uus huvigruppide kaasamine. Kui aga aramus tuleks tingimata käesoleval nädalal anda, siis toetab ka R. Kokk eelkõneleja ettepanekut ehk tuleks lähtuda sellest, mida ettevõtlusorganisatsioonid on seni välja toonud. Nad on selgelt öelnud, et eelnõuga ei ole mõistlik sellisel kujul edasi liikuda.

Marek Reinaas sõnas, et on kaalutluse koht, kuna muudatusettepanekutega peab tegelema keskkonnakomisjon, mitte majanduskomisjon. Küsimus on, kas majanduskomisjon peaks avaldama arvamust ka võimalikele muudatusettepanekutele. Tegelikult majanduskomisjon ei pea avaldama arvamust võimalike muudatusettepanekute kohta, vaid eelnõu tekstile. Ühtlasi tuleb mõista, et kui keskkonnakomisjon otsustab siiski eelnõu menetlusega edasi liikuda, ei saa majanduskomisjon tähtajaks oma arvamust avaldada.

Jaak Aab lausus, et majanduskomisjoni jaoks on eelkõige olulised ettevõtlusorganisatsioonide arvamused. Ühtlasi on teada, et eelnõusse kavandatakse muudatusi. Seega ettevõtlusorganisatsioonid peaksid saama nende kohta ka arvamust avaldada. Nt Eesti Tööstajate Keskkliit on saatnud ka sellekohase kirja. Arvamuse andmisega ei ole mõistlik kiirustada.

Tõnis Mölder sõnas, kui keskkonnakomisjon otsustab eelnõu edasiseks menetlemiseks siiski täiskogu saali saata, siis on oluline, et seal ei jääks arvamust, et kõik toetavad eelnõud. Majanduskomisjon on eelnõu osas kriitiline, mistõttu on äärmiselt oluline ka sellekohast arvamust väljendada. Silmas tuleb pidada, et ettevõtjatele ei ole eelnõu vastuvõetav.

Mart Maastik sõnas, et kui on teada, et eelnõu ei ole ettevõtjatele vastuvõetav ja majanduskomisjon samuti eelnõud ei toeta, siis võiks sellekohase arvamuse ka kohe keskkonnakomisjonile edastada. Arvamuse andmisega ei ole sellisel juhul mõtet viivitada.

Jaak Aab lausus, et probleemiks on, et ettevõtjad, keda kaasati ka 21. septembril toimunud majanduskomisjoni ja keskkonnakomisjoni ühisistungile, kuulsid alles kohapeal, et eelnõusse plaanitakse sisulisi muudatusi. Mõistlik oleks saada ettevõtjatelt nende muudatuste kohta tagasisidet, mida soovis ka Eesti Tööandjate Keskliit oma kirjas. Tegemist on sisuliste muudatustega, mille osas peaksid huvigrupid saama oma arvamust avaldada.

Eve-Ly Kübard sõnas täpsustuseks, et võimalikke muudatusettepanekuid, mida Kliimaministeerium 21. septembri komisjonide ühisistungil tutvustas, ei ole ametlikult veel Riigikogusse saadetud.

Marek Reinaas leidis, et nädala töökava võiks kinnitada koos keskkonnakomisjonile arvamuse andmise päevakorrapunktiga. Teemat tuleks arutada, kuna see on oluline, kuid 29. septembri istungil ei pea koheselt otsust tegema.

Jaak Aab palus panna hääletusele tema ettepaneku jätta 29. septembri päevakorrast välja neljas päevakorrapunkt, milleks on arvamuse andmine keskkonnakomisjonile: Vabariigi Valitsuse algatatud kliimakindla majanduse seaduse eelnõu (928 SE).

Marek Reinaas pani vastavalt eelkõneleja soovile hääletusele ettepaneku võtta 29. septembri komisjoni istungi päevakorrast välja päevakorrapunkt, milleks on arvamuse andmine keskkonnakomisjonile: Vabariigi Valitsuse algatatud kliimakindla majanduse seaduse eelnõu (928 SE) (poolt 6: Jaak Aab, Vladimir Arhipov, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Heljo Pikhof; vastu 4: Mario Kadastik, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi; erapooletuid 0). Ettepanek leidis toetust. Majanduskomisjoni 29. septembri päevakorrast jääb välja neljas päevakorrapunkt, milleks on arvamuse andmine keskkonnakomisjonile: Vabariigi Valitsuse algatatud kliimakindla majanduse seaduse eelnõu (928 SE).

Järgnevalt liiguti allpool toodud majanduskomisjoni nädala töökava kinnitamise juurde.

Riigikogu majanduskomisjoni nädala (28.09.2026-04.10.2026) töökava

Komisjoni istung esmaspäeval, 28.09.2026 kell 11.10

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Riigikogu liikmete Jüri Jaanson, Toomas Järveoja, Mait Klaasseni, Mati Raidma, Annely Akkermann, Tarmo Tamme, Kalle Laaneti, Jaak Aabi, Anti Haugase, Toomas Uibo, Reili Ranna, Mart Maastiku, Aleksei Jevgrafovi algatatud meresõiduohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (930 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
3. Väliskomisjonile arvamuse andmine: Euroopa Liidu Nõukogu otsuse eelnõu Euroopa Liidu

ja Indoneesia vahelise laiaulatusliku majanduspartnerluslepingu ning investeringute kaitse lepingu allkirjastamise kohta – COM(2026) 341, COM(2026) 342

4. Euroopa Liidu asjade komisjonile arvamuse andmine: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse eelnõu liidu pooljuhiökosüsteemi tugevdamise meetmete raamistiku kohta, millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2023/1781 (kiibimäärus 2.0) – COM(2026) 504

5. Euroopa Liidu asjade komisjonile arvamuse andmine: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse eelnõu, mis käsitleb ühtlustatud 2 GHz sagedusala kasutavatele liikuva satelliitside teenuseid pakkuvatele süsteemidele lubade andmise korda ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 626/2008/EÜ – COM(2026) 311

6. Info ja muud küsimused

Komisjoni istung teisipäeval, 29.09.2026 kell 14.00

1. Vabariigi Valitsuse algatatud autoveoseaduse muutmise seaduse eelnõu (971 SE) esimese lugemise ettevalmistamine

2. Vabariigi Valitsuse algatatud liiklusseaduse muutmise seaduse eelnõu (986 SE) esimese lugemise ettevalmistamine

3. Vabariigi Valitsuse algatatud meresõiduohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (987 SE) esimese lugemise ettevalmistamine

4. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Jaak Aab, Vladimir Arhipov, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Heljo Pikhof, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

2. Riigikogu liikmete Jüri Jaanson, Toomas Järveoja, Mait Klaasseni, Mati Raidma, Anneli Akkermanni, Tarmo Tamme, Kalle Laaneti, Jaak Aabi, Anti Haugase, Toomas Uibo, Reili Ranna, Mart Maastiku, Aleksei Jevgrafovi algatatud meresõiduohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (930 SE) esimese lugemise ettevalmistamine

Marek Reinaas sõnas sissejuhatuseks, et 930 SE on seotud teemapüstitusega, mida majanduskomisjon arutas käesoleva aasta kevadel toimunud istungil. Eelnimetatud istungile olid kaasatud ka huvirühmad, kes said teema osas oma arvamust avaldada.

Jüri Jaanson ütles, et 930 SE eesmärk on muuta veeliikluse järelevalve ja rikkumiste menetlemine selgemaks. Kõneleja selgitas, mis muutub meresõiduohutuse seaduses, milleks seda vaja on ja mida tähendab muudatus veeliiklejatele ning Politsei- ja Piirivalveametile (PPA). Eraldi küsimus on eelnõu mõju Kaitseväe pädevusele. Vabariigi Valitsus juhtis oma arvamuses tähelepanu vajadusele hinnata Kaitseväe vajadust ja suutlikkust täiendada järelevalvepädevuse rakendamisel. Nüüd on olemas ka Kaitseväe seisukoht, mida kõneleja hiljem kirjeldab. Esiteks teeb eelnõu meresõiduohutuse seaduses kaks sisulist muudatust. Laiendatakse § 76 lõikes 2² riikliku järelevalve pädevust. Kehtiva seaduse järgi rakendub PPA ja Kaitseväe järelevalvepädevus § 45 lõikega 4 ehk joobeseisundis juhtimise keeluga. Eelnõu praeguse sõnastuse järgi laiendatakse viide kogu §-le 45. Meresõiduohutuse seaduse § 45 on koondatud veesõiduki kasutamisega seotud nõuded. 930 SE seisukohalt on keskne lõige 1, mis nõuab ohutu kiirusega liiklemist ja rahvusvahelise laevakokkupõrgete vältimise eeskirja konventsiooni nõuete ning sisevetel liikumise korra jälgimist. Teiseks laiendatakse PPA vääriteomenetluse pädevust. Meresõiduohutuse seaduse vastutuse peatükis sätestab § 1 vastutuse veeteel liiklemise nõuete ja rikkumise eest ning § 94²⁶ määrab, millised asutused neid väärtergusid kohtuväliselt menetlevad. Eelnõuga lisatakse PPA menetluspädevusse § 81

ehk veeteel liiklemise nõuete rikkumine ja § 94¹⁵ ehk tunnistuseta või tehnilise ülevaatuseta laeva ja tasu eest vabaaja reise korraldava väikelaeva kasutamisega seotud rikkumised. Paragrahvi 94¹⁵ lisamist soovis Siseministeerium. Lihtsustatult tähendab see, et PPA saab kontrollida § 45 lõikes 1 sätestatud veeliikluse reeglite täitmist ja nende rikkumise korral § 81 alusel rikkumist ka ise menetleda. Rääkides eelnõu vajadusest, siis probleem ei ole selles, et veeliikluses reegleid ei oleks. Probleem on, et nende järelevalve- ja menetlemise pädevus ei ole hetkel terviklik. Veeteede liiklemise nõuete rikkumine ehk § 81 väärteo kohtuvälise menetlemise pädevus on hetkel Transpordiametil. Kui PPA tuvastab rikkumise, tuleb koguda vajalikud tõendid ja edastada materjalid Transpordiametile menetlemiseks. Rikkumise tuvastamine selle menetlemisega on seega eri asutuste vahel täielikult lahutatud. Eelnõu eesmärk on pädevuslünk PPA puhul kõrvaldada. Kui PPA tuvastab oma tavapärase tegevuse käigus veeliiklusnõuete rikkumise, peab tal olema võimalik ka ise seda menetleda. Sellel on selge ohutuse eesmärk. Samal veeteel liiguvad väga erineva suuruse, kiiruse ja kaitstusega veesõidukid. Mootorpaatide ja jetide kõrval on sõudjad, aerutajad, purjetajad ja teised harrastus- ja noorsportlased. Veeliiklus erineb oluliselt maismaaliiklusest. Veesõiduki tekitatud oht ei piirdu tema enda liikumisteega. Suurema või kiiresti liikuva veesõiduki järellained võivad väikest veesõidukit tõsiselt ohustada ka siis, kui otsest kokkupõrkeohtu ei ole. Seetõttu on ohutu kiirus ja teiste veeliiklejatega arvestamine väga praktilised ohutusnõuded. Rääkides sellest, mida muudatus toob kaasa asjaosalistele, siis reegleid järgiva väikelaeva või jetijahi jaoks ei muutu midagi. Eelnõuga ei kehtestata uusi liiklusreegleid, varustusnõudeid, registreerimiskohustusi ega juhtimisõiguse nõudeid. Need nõuded kehtivad juba praegu. Muutub see, millises ulatuses saab PPA olemasolevate nõuete täitmist kontrollida ja tuvastatud rikkumisi menetleda. PPA jaoks tähendab muudatus, et järelevalve- ja menetluspädevus viiakse paremini vastavusse ülesannetega, mida politsei juba hetkel veekogudel täidab. Tuvastatud rikkumise materjale ei ole enam vaja üksnes seetõttu teisele asutusele menetlemiseks edasi anda, et PPA-l puudub vastava väärteo menetluspädevus. See muudatus ei tähenda aga kohustust hakata korraldama eraldi rutiinseid väikelaevakontrolle. Küsimus on pädevuses sekkuda ja menetleda siis, kui selleks tekib vajadust. Kõneleja rõhutas, et eelnõu ei loo veeliiklejatele uusi reegleid. Eesmärk on teha olemasolevate reeglite järelevalve ja jõustamine selgemaks, operatiivsemaks ja tõhusamaks. Kuna Vabariigi Valitsus tõi oma arvamuses välja küsimuse seoses Kaitseväge pädevusega, siis andis kõneleja ülevaate Kaitseväge seisukohast. Vabariigi Valitsus juhtis oma arvamuses tähelepanu, et hinnata tuleb Kaitseväge vajadust ja suutlikkust täiendava järelevalvepädevuse rakendamisel. Kaitseväge peab vajalikuks § 45 lõikes 1 sätestatud veeliiklusreeglite üle järelevalvepädevuse laiendamist ja soovib lisaks §-s 81 väärteomenetluse pädevust juurde, nii nagu PPA-le lisatakse. Kaitseväge hinnangul ei too see kaasa märkimisväärset lisatöökoormust ega vaja täiendavat ressursi ega väljaõpet. Järelevalvet tehtaks olemasolevate ülesannete täitmise käigus, mitte eraldi patrullidena. Kaitseväel on juba praegu § 45 lõike 4 järelevalvepädevus ja ka väärteomenetluse pädevus olemas. Täpsustamisel on veel, kas Kaitseväge peab vajalikuks järelevalvepädevust ainult lõigete 1 ja 4 osas. Meresõiduohutuse seadus on keerulise struktuuriga. Seal on teatud lõiked juba olemas, nt Kaitseväge võib hetkel ohutusvarustuse üle järelevalvet teha ja seda väärteona ka menetleda. Seega võimalik, et eeltoodud muudatus ei ole vajalik. Kõneleja lisas, et esitab peale eelnõu esimest lugemist eelnõule PPA ning Kaitseväge järelevalve- ja menetluspädevust täpsustavad muudatusettepanekud.

Aleks Martin Rebane sõnas, et Vabariigi Valitsus toetas eelnõu, kuid andis korralduse taristuministrile teha omapoolsed muudatusettepanekud. Vabariigi Valitsuse arvamus tehti läbi Kliimaministeeriumi Riigikogule teatavaks 29. juunil 2026. aastal. Peamine murekoht oli, et järelevalve laienemine laienes algse eelnõu kohaselt ka Kaitseväele. Seega tehti ettepanek asendada kaks muudatuskäsku kolme muudatuskäsuga. Esimene muudatuskäsk annab järelevalvepädevuse nii PPA-le kui ka Kaitseväele. Järelevalvepädevus tähendab pädevust väikelaevade ohutu kiiruse ja rahvusvahelise laevakokkupõrgete vältimise eeskirja konventsiooni nõuete järgimise üle. Teine muudatuskäsk toetab enim eelnõu eesmärki, mis laiendab PPA järelevalvet teiste meresõiduohutuse seaduse §-s 45 toodud eesmärgikohaste tegevuste üle. Seal on nt lõige 3, mis käsitleb veesõiduki ohutust ja tehnilist seisundit, lõige 6, mis käsitleb veeliiklust ohustava või segava objekti eemaldamist, lõige 8, mis käsitleb õhuliini, kaabli või torujuhtme kahjustamist, lõige 8¹, mis käsitleb liikluseraldusskeemide jälgimist, lõige 9⁴, mis käsitleb veeliikluse takistamist kalapüügiga ja lõige 11, mis käsitleb veesõiduki kinnitamist navigatsioonimärgi külge. Ülejäänud §-s 45 toodud tegevuste üle on pädev tegema järelevalvet ainult Transpordiamet või siis sisaldavad need menetlusnorme, mille üle teine ametiasutus ei saa järelevalvet teha. Sellest tulenevalt on muudatuskäsud üks ja kaks selliselt sätestatud. Kolmas muudatuskäsk, mis on algne muudatuskäsk nr 2, mis loodi Riigikogu poolt, siis seal lihtsalt muudeti numbrid ja sisuliselt midagi muud ei muutunud. Rääkides muudatuskäsust nr 2, siis seal on jutumärkide sees olevas tekstis puudu lõike number 2³. Vabariigi Valitsuse sõnastatud muudatuskaskudega ei lisandu mõjusid, mida Riigikogu poolt loodud eelnõus analüüsitud ei ole. Liikudes edasi Vabariigi Valitsuse muudatuskaskudega, on eelnõu eesmärk täidetud.

Tõnis Mölder küsis, kas valitsuse tööplaanides oli kõnealuse seadusemuudatuse tegemine sees.

Aleks Martin Rebane vastas, et hetkel selline seadusemuudatus valitsuse tööplaanis ei olnud.

Marek Reinaas lausus, et esmalt oli plaanis anda PPA-le järelevalve- ja menetluspädevused, kuid siis otsustati, et Kaitsevägi peaks samuti omama õigust teha veekogudel järelevalvet ja viia läbi menetlust. Kõneleja uuris, mis põhjusel Kaitsevägi selliseid õiguseid peab omama.

Aleks Martin Rebane lausus, et Vabariigi Valitsuse arvamus tehti muudatusettepanekud ja nende kohaselt laieneb Kaitseväe pädevus ainult meresõiduohutuse seaduse § 45 lõigete 1 ja 4 üle. Lõige 4 käsitleb joobekontrolli ja lõige 1 on järelevalve ohutu kiiruse ning rahvusvahelise laevakokkupõrgete vältimise eeskirja konventsiooni nõuete täitmise üle. Muudatuse põhjus on, et nt talvel käib merel kontrollimas peamiselt Kaitsevägi. See täidab ka eelnõu eesmärki, millega oli anda PPA-le õigus teha järelevalvet selle üle, kas väikelaevnikud sõidavad tehniliselt korras laevadega või mitte ja nüüd Kaitsevägi saab seda teha talvel, kuna nemad käivad talvel merel.

Jüri Jaanson lisas, et eelnõu algatajate algne mõte oli laiendada järelevalve- ja väärteomenetluse pädevust PPA-le. Kuivõrd meresõiduohutuse seadus on struktuurselt üles ehitatud selliselt, et järelevalve pädevused § 45 punktide suhtes on seotud PPA-ga, siis tekkis Kaitseväele eelnõu raames ka lisajärelevalve pädevuses. Seega tekkis küsimus, kas nad

tegelikult seda ka soovivad. Seejärel nad esitasid oma seisukoha, mida kõneleja eelpool tutvustas.

Otsustati:

2.1. Määrata juhtivkomisjoni esindajaks Urve Tiidus (konsensus: Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

2.2. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 14.10.2026 (konsensus: Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

2.3. Teha ettepanek esimene lugemine lõpetada (konsensus: Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

3. Väliskomisjonile arvamuse andmine: Euroopa Liidu Nõukogu otsuse eelnõu Euroopa Liidu ja Indoneesia vahelise laiaulatusliku majanduspartnerluslepingu ning investeeringute kaitse lepingu allkirjastamise kohta – COM(2026) 341, COM(2026) 342

Kenneth Kopamees sõnas, et Euroopa Liit (EL) on viimasel ajal lõpetanud läbirääkimised mitme vabakaubanduslepingu osas. Kui mõned aastad tagasi tundus, et vabakaubanduslepingute sõlmimine on äärmiselt keeruline, siis nüüd on viimase aasta jooksul mitmeid läbirääkimisi lõpetatud. Leping Indoneesiaga on järjekordne leping läbirääkimiste jadas. Vabariigi Valitsus on andnud seisukoha kahe lepingu kohta, milleks on EL-i ja Indoneesia vahelise majanduspartnerluslepingu ning investeeringute kaitse lepingu allkirjastamine. Allkirjastaja on Euroopa Komisjon, kuna kaubanduspoliitika puhul on Eesti andnud oma allkirjastamispädevuse neile. Seega Eesti annab heakskiidu, et Euroopa Komisjon saab minna allkirja andma. Veel ei ole teada, millal allkirjastamine toimub. On teada, et Euroopa Liidu Nõukogu liikmesriigid peaksid andma lepingu allkirjastamisele heakskiidu käesoleva aasta oktoobri jooksul. Seega tõenäoliselt käesoleva aasta jooksul leping allkirjastatakse. Rääkides lepingust, siis toimus 19 läbirääkimisvoor. Lepinguga kaotatakse valdav enamus mõlemapoolsetest tollimaksudest ehk enam kui 98% ulatuses erinevate kaupade puhul. Ligikaudu 80% tollidest vabastatakse lepingu jõustumisel ja peale viieaastast üleminekuperioodi on kaotusprotsent 96%. Seega tolle vabastatakse järkjärguliselt. Nt kui mootorsõidukite puhul oli varasem tollimaks 50%, siis järgmise viie aasta jooksul see kaob. Eesti puhul on oluline välja tuua ka piimatooted, kuna riigi põllumajandustooted on need, mis Indoneesia turul huvi pakuvad. Rääkides EL-i kasu saamisest, siis on erinevad mudelid, mis ütlevad, et EL-i SKP peaks lepingu jõustumisel tõusma ligikaudu 16,1 mld euro võrra. Summa on suur, aga see moodustab tegelikult ainult 0,01% EL-i SKP-st. Indoneesia puhul peaks SKP tõusma lausa 26,8 mld euro võrra, mis on nende SKP-st 0,13%. Eesti näeb mõjuhinnangu kohaselt lisaks põllumajandustoodetele positiivset mõju Eesti teenuste ja digikaubanduse valdkonnas, kuna riigi teenuse eksport aastatega kasvab, k.a. Indoneesiasse. Indoneesia on Eesti jaoks 77. kaubanduspartner. Küll aga annavad kõik vabakaubanduslepingud kumulatiivselt Eesti ettevõtetele väga head võimalused kolmandates riikides kaupa teha. Nt 2025. aastal oli Eesti puhul Indoneesiasse eksporditavate kaupade väärtus 4,6 mln eurot, kuid imporditi 33,7 mln euro väärtuses kaupa. Seega puudujääk on üsna suur. Loodetavasti puudujääk väheneb peale vabakaubanduslepingu jõustumist, kuna Eesti ettevõtetele on siis rohkem võimalusi oma kaupa Indoneesiasse eksportida. Investeeringute kaitse leping loob stabiilsema keskkonna ja prognoositavama õigusliku

raamistiku. Kui peaks juhtuma, et kas Eesti või teistel EL-i ettevõtetal tekib Indoneesia turul mingi probleem, siis on olemas raamistik, kuidas sellele lahendus leida.

Kätlin Joala lisas, et arvestades digiteenuste olulisust Eesti majanduses ja nende rolli rahvusvahelise konkurentsivõime tagamisel, on oluline, et lepingus Indoneesiaga on sees punkt, et digiteenustele tollitariifid ei kehti. See on ainulaadne, kuna Indoneesia teadaolevalt ei ole teiste riikidega sellist kokkulepet sõlminud. Maailma Kaubandusorganisatsiooni raamistikus on seni lähtunud poliitilisest memorandumist, mille kohaselt ei kohaldata digiteenustele tollitariife. Kuna kõnealune kokkulepe ei ole praegu jõus, on väga oluline, et vastav punkt oleks lepingus sees.

Otsustati:

3.1. Toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti (konsensus: Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

4. Euroopa Liidu asjade komisjonile arvamuse andmine: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse eelnõu liidu pooljuhiökosüsteemi tugevdamise meetmete raamistiku kohta, millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2023/1781 (kiibimäärus 2.0) – COM(2026) 504

Kairi Otto sõnas sissejuhatuseks, et kiibid on tänapäeval peaaegu kõigi elektrooniliste seadmete oluline osa, neid kasutatakse nt telefonides, autodes, kaitsevaldkonnas jne. Seetõttu mõjutab kiipide kättesaadavus otseselt Euroopa majandust, julgeolekut ja tehnoloogilist arengut. Uue, 2026. aasta 3. juunil Euroopa Komisjoni poolt esitatud kiibimääruse 2.0 ettepaneku eesmärk on tugevdada Euroopa kiibivaldkonda, vähendada sõltuvust kolmandatest riikidest ja parandada valmisolekut võimalikeks tarnehäireteks. Võrreldes 2023. aastal vastu võetud esimese kiibimäärusega on uus ettepanek laiem. See pöörab lisaks tootmisele suuremat tähelepanu ka kiibidisainile, uute lahenduste katsetamisele, teadustulemuste turule jõudmisele, oskustele, rahastusele ja Euroopa jaoks oluliste tarneahelate tugevdamisele. Samuti soovitakse tuua kiipide arendajad ja neid kasutavad ettevõtted paremini kokku. Selleks kavandatakse suuri Euroopa-üleseid ühiseid arendusalgatusi ning innovatsioonihanked, mis aitaksid siduda tehnoloogia arendamise tööstuse tegelike vajadustega. Eesti toetab määruse üldist eesmärki. Eesti jaoks on algatuse mõju eelkõige sektoripõhine. Eesti jaoks on oluline, et Euroopa arendaks kogu väärtusahelat, mitte ainult suuri kiibitehaseid. Eestis ei ole hetkel suuremahulist kiibitootmist ja tulevikus sellise tootmise rajamine ei ole kahjuks realistlik, sest eeldaks Eesti majanduse suurust arvestades väga suuri investeeringuid, mahukat eritaristut, sh piisavat energia- ja veevarustust ning arvukalt vajaliku ettevalmistuse ja praktilise kogemusega spetsialiste. Seetõttu on Eesti võimalused kiibivaldkonnas seotud eelkõige kiibidisaini, testimise, verifitseerimise, elektroonika tootmisteenuste ja tootearendusega, kus Eestis juba tegutsevad asjaomase kompetentsiga ettevõtted. Ühtlasi on Eestis kiibitehnoloogia kompetentsikeskus KIIP ja nende kavandatavate teenuste vastu on huvi väljendanud üle 20 Eestis tegutseva ettevõtja. Neile ettevõtjatele võib määrus pakkuda uusi võimalusi parandades ligipääsu Euroopa projekteerimisvahenditele, katseliinidele, kompetentsikeskustele ja rahastusele. See võib arenduskulusid vähendada ja aidata ettevõtjatel kiiremini prototüübilt valmis tooteni jõuda. Samas ei ole olemasolevate andmete põhjal võimalik usaldusväärselt hinnata määruse mõju Eesti ettevõtjate käibe, investeeringutele või tööhõivele. Rääkides Eesti seisukohtadest, siis esiteks kuna Eesti tugevused on eelkõige kiibidisainis, testimises,

verifitseerimises ja prototüüpimises, mitte suuremahulises kiibitootmises, siis seetõttu peab määrus toetama kogu arendusteedkonda ning tagama, et Euroopa kallis teadus- ja innovatsioonitaristu oleks praktiliselt ja rahaliselt kättesaadav ka väiksema pooljuhiökosüsteemiga riikide ettevõtjatele ja teadusasutustele. Nii saavad Eesti ettevõtjad osaleda Euroopa väärtusahelates ilma suuri tootmisinvesteeringuid tegemata. Teiseks, kuna kiipide arendamine on pikk, kallis ja keerukas protsess ning eriti väikestel ja keskmise suurusega ettevõtetel ning iduettevõtjatel on raske leida sobivaid projekteerimisvahendeid, katseliine, eksperte, rahastust ja tootmispartnereid, siis pädevuskeskus peab olema ettevõtjale praktiline esimene kontakt, mis aitab liikuda ideest disainini, prototüüpimise, testimise, tootmise ja turule jõudmiseni. Selleks vajavad pädevuskeskused pikaajalist ja prognoositavat rahastust ning tihedat seost ettevõtjate oskuste ja tööjõuvajadustega. Kolmandaks, kiip loob praktilist väärtust alles elektroonikaseadmes või elektroonikasüsteemi osana. Seetõttu tuleb Euroopa varustuskindluse tugevdamisel arvestada ka pakendamise, koostamise, testimise, trükkplaatide ja süsteemide lõimimisega. See vastab paremini Eesti elektroonikatööstuse ülesehitusele, kus tegutsevad valdavalt kiipe kasutavad tootmis- ja tootearendus- ning inseneriettevõtjad. Samas tuleb meetmeid rakendada sihitult ainult seal, kus on tuvastatud strateegiline sõltuvus, turutõrge või ebapiisav investeering. Neljandaks, Euroopa probleem ei ole ainult uute tehnoloogiate arendamine, vaid ka nende aeglane jõudmine turule ja tööstuslikku kasutusse. Innovatsioonihanked ja nõudlust toetavad meetmed võivad anda uuele tehnoloogiale esimese kliendi ning siduda arendustegevuse tööstuse tegelike vajadustega. Samas ei tohi varustuskindluse nõuded muuta hankeid ebamõistlikult keeruliseks. Ettevõtjalt tuleb küsida ainult talle mõistlikku kättesaadavat teavet ning deklaratsiooninõue peab püüdma puudutada üksnes selliseid seadmeid või süsteemi, mille toimimiseks on konkreetsed pooljuhid tõepoolest kriitilise tähtsusega. Viiendaks, tarneahela seire aitab võimalikke tarnehäireid varakult märgata, kuid ettevõtjalt ei tohiks selleks küsida rohkem teavet, kui tegelikult vaja. Esmalt tuleb kasutada juba olemasolevaid andmeid ning ettevõtjalt küsida ainult konkreetse riski hindamiseks vajalikku ja talle mõistlikku kättesaadavat teavet. Samuti tuleb kaitsta ärisaladust, intellektuaalomandit ning muud tundlikku äri- ja julgeolekuteavet. Ühisostud ja prioriteetsed tellimused peavad jääma ajaliselt piiratud kriisimeetmeks, sest eri kiibid ei ole alati üksteisega asendatavad ning ühe sektori eelistamine võib kahjustada teiste oluliste sektorite varustuskindlust või ettevõtjate olemasolevaid lepinguid. Kuues Eesti seisukoht jaguneb kaheks. Esimene osa on, et kuna Eestis on eri lubadel erinev eesmärk, menetlusaeg ja pädev asutus ning ettevõtjal ei pruugi projekti alguses olla lubade taotlemiseks vajalikke andmeid, siis Eesti toetab küll strateegiliste projektide loamenetluse kiirendamist, kuid liikmesriikidele peab jääma võimalus kasutada olemasolevaid menetluslahendusi. Seetõttu ei toeta Eesti kõigi lubade kohustuslikku koondamist ühte menetlusse. Ettevõtjal peab säilima võimalus taotleda eri lube eraldi, sobivas järjekorras või paralleelselt. Ühtne kontaktpunkt võib taotlejat nõustada ja menetlusi koordineerida, kuid see ei pea tähendama kõigi lubade ühendamist üheseks menetluseks. Eesti toetab ka ettevõtja asjaajamist lihtsustavat digitaalset juurdepääsupunkti põhimõtet, kuid mitte kohustust luua tingimata uus eraldiseisev portaal. Esmalt tuleb kasutada ja vajaduse korral omavahel ühendada olemasolevaid riiklikke registreid ja infosüsteeme. Lahendus peab olema tehnoloogianeutraalne, koostalitlusvõimeline ja ettevõtjale kasutatav ilma kohustuslike tasuliste vahendusteenusteta. Kui uue Euroopa Liidu tehnilise lahenduse kasutamine muudetakse kohustuslikuks, peaks selle arendamisele ja rakendamisele olema tagatud ka Euroopa Liidu vastav rahastus. Kokkuvõttes toetab Eesti Euroopa pooljuhiökosüsteemi

tugevdamist, mille jaoks on oluline, et meetmed oleksid kättesaadavad ka väiksema pooljuhiökosüsteemiga liikmesriikidele ja nende ettevõtjatele, toetaksid innovatsiooni jõudmist ideest turule ning ei tekitaks ettevõtjatele ega avalikule sektorile juurde ebaproportsionaalselt suurt halduskoormust ja kulusid.

Urve Tiidus uuris, kas määrus mõjutab seda, et Euroopa investeeringud, mis on seni maha jäänud, kasvavad kiibitootmisesse või Euroopa ei tooda ja tegeleb ainult ettevalmistuse, projekteerimise jms.

Kairi Otto ütles, et kuna esimene kiibimäärus oli põhiliselt suurte kiibitehaste loomiseks, kuid siis saadi aru, et neid on heal juhul võimalik luua mõnda suuremasse riiki, siis kiibimäärus 2.0 laiendab seda ja teeb üleminekut pehmemaks. Kui on piisavalt palju ilma tootmiseta kiibidisaini ettevõtteid, siis tekib juba võimalus luua Euroopas kuskile ka kiibitehaseid. Seega tegemist on sammuga õiges suunas.

Otsustati:

4.1. Toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti (konsensus: Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

5. Euroopa Liidu asjade komisjonile arvamuse andmine: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse eelnõu, mis käsitleb ühtlustatud 2 GHz sagedusala kasutavatele liikuva satelliitside teenuseid pakkuvatele süsteemidele lubade andmise korda ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 626/2008/EÜ – COM(2026) 311

Mart Laas sõnas, et käesoleva algatuse puhul ei ole tegemist Euroopa Komisjoni (Komisjon) poolt täiesti uue ettevõtmisega. Kõnealuses sagedusvahemikus on sagedusload juba 2009. aastal kahele ettevõtjale antud. Hetkel on aga saabumas sageduslubade lõpptähtaeg ja Komisjon peab töötama välja menetluskorra, kuidas ja kellele sagedused uuesti välja jagada. Tegemist on korraga, mis ütleb, et kes ja kuidas saaksid sagedusi endale taotleda. Eesti on eelnõu osas võrdlemisi positiivselt meelestatud. Komisjoni lähenemine tundub olevat õige. Sageduste jaotamisel tuleks arvestada ka Euroopa ettevõtjate huve. Hetkel on sagedusala jagatud kaheks. Mõlemad ettevõtted on Ameerika taustaga. On teada, et Starlink on mobiilse satelliitside vallas üsna tugeval positsioonil. Euroopa mõtleb samuti kogu aeg sellele, kuidas saaks oma digisuveräänsust suurendada. Kõnealune teema on üks väga selge koht, kust võiks sellega alustada. Eelnõu mõte on uue konkursiga sagedusala kolmeks jagada. Üks kolmandik läheks riigisidele ja osaleda saavad Euroopa Liidu (EL) taustaga ettevõtted, üks kolmandik kommertssideks ja osaleda saavad EL-i taustaga ettevõtted ja üks kolmandik oleks osalemiseks kõigile ettevõtetele vabalt avatud sõltumata nende asukohamaast. Seoses andmeside kiirusega, tekkis diskussioon ka selle üle, et kuna hetkel on sagedusala kaheks jagatud, siis kas kolmeks jagamine on mõistlik. Üldiselt aga tundub sagedusala kolmeks jagamine mõistlik. Ühtlasi on oluline muudatus, et sageduskonkursi järgselt annaks sagedusloa välja Komisjon ja see hakkaks kehtima kõikides liikmesriikides ühekorraga, mis on samuti Eesti arvates positiivne, kuna vähendab ettevõtja jaoks bürokraatiat. Senine konkursikord nägi ette, et ettevõtjad said küll õiguse tegutseda EL-is, aga nad pidid ükshaaval EL-i liikmesriigid läbi käima ja küsima selles liikmesriigis eraldi regulaatori käest sagedusluba. See tundub ebamõistlik, kui eesmärk on, et teenust osutatakse üleeuroopaliselt.

Urve Tiidus lausus, et sagedusala soovitakse jagada kolmeks ja üks kolmandik on osalemiseks kõigile avatud. Kõneleja uuris, kas on olemas prognoos, kes sooviksid selle osaga liituda.

Mart Laas ütles, et see tähendab, et osalema võivad tulla satelliitsideteenuse pakkujad, kuid esimese kahe sagedusloa puhul saavad selleks olla Euroopa ettevõtjad, kolmanda sagedusloa puhul saab pakkuda kommertsteenust, aga sinna võivad tulla ka nt Starlink, Viasat või EchoStar Corporation. Seega sellele osale sagedusalast võib ettevõtte kandideerida sõltumata asukohariigist. Küll aga kehtivad neile ettevõtetele loomulikult põhjalikud kriteeriumid, millele nad peavad vastama (andmekaitse, turvalisus jne).

Marek Reinaas sõnas, et komisjoni liige Mario Kadastik on esitanud oma ettepanekud Eesti seisukohtade täiendamiseks ja andis sõna Mario Kadastikule tema ettepanekute tutvustamiseks. Mario Kadastiku esitatud ettepanekud on järgnevad:

1.7. Eesti leiab, et Euroopa ettevõtjatele sagedusressursi reserveerimisega peavad kaasnema siduvad ja kontrollitavad kasutuselevõtu vahe-eesmärgid. Kui loa saaja ei suuda neid täita või teenuse osutamist põhjendamatult edasi lükkab, peab komisjonil olema võimalus avada kasutamata sagedusosa teistele nõuetele vastavatele ettevõtjatele enne viie aasta möödumist. Vahe-eesmärkide määramisel tuleb arvestada turvalise riigiside ja kommertsteenuse erinevat arendusaega.

1.8. Eesti toetab kasutamata sagedusosa ajutist kasutamist teiste valikumenetluses nõuetele vastavaks tunnistatud ettevõtjate poolt. Selleks tuleb määruses ette näha komisjoni antav, näiteks kuuekuuline pikendatav ajutine kasutusõigus koos selgete häirete vältimise, teenuse järjepidevuse ja õiguse lõppemise tingimustega. Põhiloa saajal peab säilima võimalus sagedusise kasutusele võtta pärast ette kindlaks määratud etteteatamisega. Ajutine kasutaja ei saa sellest eelist järgmises valikumenetluses.

1.9. Eesti peab vajalikuks võimaldada kitsaribaliste satelliitsideteenuste pakkujatele juurdepääs sagedusala tehniliselt sobivale osale ka siis, kui nende teenus vajab vaid väikest osa 5 MHz paarissagedusplokist. Komisjon peaks valikumenetluses hindama mitme ettevõtja ühiskasutust, kehtestama sellele selged koordineerimistingimused ning vältima olukorda, kus terve plokk jääb väiksema sagedusvajadusega ettevõtjatele ligipääsmatuks.

1.10. Eesti leiab, et kommertsteenuse sagedusloa saaja peab pakkuma satelliidivõrgule hulgijuurdepääsu kõigile nõuetele vastavatele Euroopa sideoperaatoritele õiglastel, mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel. Ühe sideoperaatoriga sõlmitud ainuõiguslik kokkulepe ei tohi takistada teiste operaatorite klientidel teenust kasutada. See nõue peab kehtima teenuse käivitamisest alates.

Mario Kadastik ütles, et probleem on, et praegune määrus annab sagedusalad hankega maksimaalselt kuuele ettevõttele ja seejärel viis aastat teemat ei käsitleta. Viis aastat on periood, mille järgselt hakatakse alles uuesti teemat avama, kui ettevõtte ei ole suutnud hakata teenust pakkuma. Kõneleja esimene ettepanek toob välja, et defineerida tuleks ka vahe-eesmärgid. Kui ettevõtte ei ole kolme aastaga ühtegi satelliiti orbiidile saatnud ega testprototüüpi suutnud teha, siis tõenäoliselt ei suudeta ka teenust pakkuda. Seega võiks olla vahe-eesmärgid, et saaks spektri uuesti kellelegi teisele avada. Võimalikke tulijaid küll on, aga oletades, et esimesed kaks võidavad ja tegelikult teenust ei paku, siis on spekter lihtsalt kinni. M. Kadastik lisas informatsiooniks, et spekter on mõeldud nt selleks, et kui inimene

läheb metsa, kus tal kaob mobiililevi, siis saab satelliit selle üle võtta ja inimesel on endiselt mobiililevi. Teiseks soovib kõneleja maandada riski, et spekter on viis aastat kinni. Üsna tõenäoline on, et kaks avalikku ja kõigile kättesaadavat spektri osa võidab SpaceX, kuna nad on ainsad, kes on realselt orbiidil ja kaks kolmandikku spektrist on kasutamata. Sellest üks kolmandik täitub umbes kolme kuni viie aasta pärast, kui IRIS² satelliidid hakkavad orbiidile jõudma ja seal teenust pakkuma. Kommertskasutuse osas on aga teadmata, millal Euroopa operaatorid tulevad. Kaks kuni kolm operaatorit oleksid selleks võimalised, kuid hetkel ei ole neil piisavalt rahalisi vahendeid. Nad alles otsivad rahastust ja litsentsi saamine on selles üks samm. Seega pakkus kõneleja välja, et tekkida võiks lühiajaline vaba spektri kasutamise õigus. Juba orbiidil olev ettevõtte võiks saada kasutamata spektrit ajutiselt litsentseerida, nt kuue kuu kaupa. Samas kui mõni teine ettevõtte midagi realselt orbiidile saadab, siis litsentsi lihtsalt ei pikendata enam. Kolmas punkt on seotud väikeste satelliiditootjatega ja võib ka Eestile, kus arendatakse väiksemaid satelliite, kasulik olla. Sagedusressurssi antakse suhteliselt suurte osadena ehk 10 MHz suurustena. Osad ettevõtted vajavad aga ainult kilohertse. Komisjon võiks mõelda, et teises sektsioonis, mis kuulub Euroopa ettevõtetele, kaaluda nt ribade üleminekualal teatud sektsioone, mida saaksid ühiskasutada ka väiksemad ettevõtted. Selline võimekus võiks olla, kuna vastasel juhul antakse kogu spekter pikaks ajaks 3-6 ettevõttele. Rääkides neljandast punktist, siis on kuulda, et osade riikide mobiilioperaatorid üritavad saavutada eksklusiivnõudeid. Kuna hetkel ei ole määruses konkurentsikeeldu välistatud ega toetatud, siis kõneleja ettepanek on, et kõik pakkujad peaksid pakkuma hulgi ehk kõik saavad sagedust kasutada ja kõigil läheb levi paremaks.

Marek Reinaas palus nende täienduste kohta Justiits- ja Digiministeeriumi kommentaari.

Mart Laas sõnas, et nad on ettepanekutega tutvunud ning nendega ei ole üldiselt probleeme. Rääkides plaanist, mida sideettevõtja hakkab loa saamisel täitma ehk et millal ja mida ta teeb ning kas vahe-eesmärgid on olemas, siis eelnõus on teatud kohustused sees. Nt tuleb esitada kümne aasta plaan ja et kui ettevõtja loa saab, siis mida ta tegema hakkab. Need on vahe-eesmärgid, mida Komisjon hakkab hindama. Erinevad ettevõtted esitavad oma kümne aasta plaanid ja kellel on kõige parem plaan, võidab sagedusloa. Rääkides võrdsest juurdepääsust ja kasutusest, siis see on ka Eesti sideettevõtjatele olnud oluline teema. Küll aga määruse artikkel 15 ütleb, et kui kosmoseside ettevõtja tuleb sagedusluba taotlema, siis ta peab arvestama, et ta peab kõigile pakkuma juurdepääsu avatud ja mittediskrimineerival viisil. Rääkides ajutisest sagedusloast, siis selles osas on ilmselt mõeldud ettevõtjat, kellel hetkel on juba teatud võrgu konstellatsioon olemas ja ta saab sageduse kohe kasutusse võtta.

Mario Kadastik ütles seoses viimase kommentaariga, et alguse faasis on tõenäoliselt ainult üks ettevõtte, kes seda saaks teha. Arvestades, et on maksimaalselt kuus ettevõtet, kes saavad pakkumised võita, siis kui lisaks SpaceX-ile ka üks esimesi Euroopa ettevõtteid viib oma satelliidid orbiidile, saaks ka nemad kasutada sellel ajal vaba spektriala. Mõte on, et mida rohkem on sagedusala kasutusel, seda rohkemates kohtades saab kvaliteetset teenust. Seega põhivõitja on lõpuks tarbija. Peamine on, et ei hoitaks kahte kolmandikku spektrist tühjana. Küll aga kindlasti tuleb spektrit reserveerida Euroopa ettevõtetele, sest vastasel juhul võib konkurentsitingimuste erinevus kujuneda liiga suureks.

Mart Laas ütles, et Komisjon näeb hetkel ette, et kahel olemasoleval sideettevõtjal pikendatakse olemasolevat sagedusluba, kuna on näha, et sagedusloa väljaandmise protsess kipub venima. Seega ehkki load lõppevad 2027. aasta mais, siis kaheaastane pikendus on sisse kirjutatud. Küll aga ei ole hetkel võimalik öelda, kes konkursil osalevad ja kui kiiresti nad oma satelliidid orbiidile saadavad. Eelkõneleja pakutud kuuekuuline ajutine kasutusperiood on üsna lühike ja see pakuks huvi ilmselt sellisele sideettevõtjale, kellel on juba hetkel kõik olemas ja ta saab lihtsalt oma süsteemi sisse lülitada. Investeeringuid ei ole ilmselt nii lühikese aja peale mõistlik teha.

Mario Kadastik lausus, et see ettepanek ei olegi mõeldud täiesti uutele sideettevõtjatele, vaid kellelegi, kes igal juhul ühe ala võidab ja peale seda, kui ta on orbiidil, saab ta laieneda ka teistesse spektri aladesse, kuni sinna tulev ettevõtte ei ole ennast veel orbiidile saanud. Ettepaneku mõte on, et saaks spektri võimalikult laias ulatuses ära kasutada.

Mart Laas sõnas seoses kitsaribaliste satelliitteenustega, et need on määruse eelnõu põhjenduspunktides mainitud. Artiklis, mis konkursi tingimusi seab, ei pruugi see olla nii üheselt ja selgelt väljaloetav, kuid seal on kirjas, et saab kandideerida ka väiksematele ribadele, mille puhul on ilmselgelt mõeldud kitsaribalisi satelliitsideenuseid. Tuleb ka kaaluda, kuidas kitsaribaline vs lai omavahel konkureerivad. Justiits- ja Digiministeerium ei ole neid eraldi positsioonidena hetkel esitanud, kuna vaadati kriteeriume, et andmekaitsetingimused, juurdepääs jne peavad olema tagatud, seega tekib küsimus, miks teatud kriteeriumid eraldi esile tuua. Üldiselt on aga komisjoni liikme poolt pakutud ettepanekud mõistlikud.

Marek Reinaas uuris, kas nii Vabariigi Valitsuse seisukohad kui ka uued võimalikud täiendustega majanduskomisjoni seisukohad soodustavad konkurentsi. Ühtlasi, kas tegemist on lõpptarbijale heade lahenduste ja ettepanekutega.

Mart Laas vastas jaatavalt. Rääkides kõigile võrdsest juurdepääsust võrdsetel tingimustel ja ka teenuse kättesaadavusest võimalikult kiiresti, siis need peaksid olema tarbijate huvides.

Urve Tiidus palus täpsustada vahe-etappide mõtet.

Mario Kadastik ütles, et ettevõtte võib esitada kümneaastase plaani koos vaheetappidega, kuid juhul, kui enne viie aasta möödumist kavandatud tegevusi ei teostata, ei järgne sellele hetkel midagi. Nt kui ettevõtja on kavandanud testsatelliidi saatmise orbiidile juba esimestel aastatel, kuid kolmandaks aastaks ei ole seda teinud, käsitletakse seda alles viienda aasta hindamise käigus. Seega välja tuleks mõelda regulatsioon, et kui ettevõtte ei ole vaheeesmärke täitnud, siis saaks sagedusloa üle vaadata. Vahehindamine peaks muutuma reaalsemaks.

Otsustati:

5.1. Toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti, täiendades seisukohti järgnevalt (konsensus: Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi):

1.7. Eesti leiab, et Euroopa ettevõtjatele sagedusressursi reserveerimisega peavad kaasnema

siduvad ja kontrollitavad kasutuselevõtu vahe-eesmärgid. Kui loa saaja ei suuda neid täita või teenuse osutamist põhjendamatult edasi lükkab, peab komisjonil olema võimalus avada kasutamata sagedusosa teistele nõuetele vastavatele ettevõtjatele enne viie aasta möödumist. Vahe-eesmärkide määramisel tuleb arvestada turvalise riigiside ja kommertsteenuse erinevat arendusaega.

1.8. Eesti toetab kasutamata sagedusosa ajutist kasutamist teiste valikumenetluses nõuetele vastavaks tunnistatud ettevõtjate poolt. Selleks tuleb määruses ette näha komisjoni antav, näiteks kuuekuuline pikendatav ajutine kasutusõigus koos selgete häirete vältimise, teenuse järjepidevuse ja õiguse lõppemise tingimustega. Põhiloo saajal peab säilima võimalus sagedusise kasutusele võtta pärast ette kindlaks määratud etteteatamisaega. Ajutine kasutaja ei saa sellest eelist järgmises valikumenetluses.

1.9. Eesti peab vajalikuks võimaldada kitsaribaliste satelliitsideteenuste pakkujatele juurdepääs sagedusala tehniliselt sobivale osale ka siis, kui nende teenus vajab vaid väikest osa 5 MHz paarissagedusplokist. Komisjon peaks valikumenetluses hindama mitme ettevõtja ühiskasutust, kehtestama sellele selged koordineerimistingimused ning vältima olukorda, kus terve plokk jääb väiksema sagedusvajadusega ettevõtjatele ligipääsmatuks.

1.10. Eesti leiab, et kommertsteenuse sagedusloa saaja peab pakkuma satelliidivõrgule hulgijuurdepääsu kõigile nõuetele vastavatele Euroopa sideoperaatoritele õiglastel, mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel. Ühe sideoperaatoriga sõlmitud ainuõiguslik kokkulepe ei tohi takistada teiste operaatorite klientidel teenust kasutada. See nõue peab kehtima teenuse käivitamisest alates.

6. Info ja muud küsimused

6.1. Riigikogu liikmete Toomas Uiho, Tanel Teini, Varro Vooglaiu, Kalle Laaneti, Madis Timpsoni ja Rene Koka algatatud liiklusseaduse muutmise seaduse eelnõu (911 SE) juhtivkomisjoni esindaja määramine esimese lugemise ettekande jaoks

Otsustati:

6.1.1. Määrata Tõnis Mölder eelnõu esimesel lugemisel juhtivkomisjoni ettekandjaks juhul, kui juhtivkomisjoni määratud ettekandja ei saa istungil ettekannet teha (konsensus: Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

(allkirjastatud digitaalselt)
Marek Reinaas
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Maria Haas
protokollija